

TILBUD PÅ EVALUERING AF MANGFOLDIGE LÆRINGSMILJØER

TIL SKOLE OG UDDANNELSE, SVENDBORG KOMMUNE

FEBRUAR 2022

OPGAVEFORSTÅELSE OG FORSLAG TIL EVALUERINGSDESIGN

I dette notat præsenterer Rambøll forslag til en evaluering af Svendborg Kommunes folkeskolars arbejde med mangfoldige læringsmiljøer.

OPGAVEFORSTÅELSE

Med den overordnede ramme for arbejdet med mangfoldige læringsmiljøer formidler Svendborg Kommune en vision for læring og dannelse, som bygger på et stærkt ressourcesyn og som derfor indebærer en pligt til at møde alle elever med høje forventninger til deres udvikling og bidrag til fællesskabet. Tæt knyttet til visionen er en forventning om, at langt hovedparten af grundskolelever i kommunen fremover indgår aktivt i et alment skoletilbud gennem hele deres skoletid. Skolernes arbejde med mangfoldige læringsmiljøer, som giver alle elever mulighed for at deltage i betydningsfulde og udviklende fællesskaber, er midlet til at gøre dette til virkelighed. Kort sagt betyder mangfoldige læringsmiljøer, at skolerne i Svendborg Kommune skal lave skole til de elever, de har.

Evalueringen skal opfylde to overordnede formål:

1. at tilvejebringe viden om, hvordan folkeskolerne i Svendborg Kommune arbejder med mangfoldige læringsmiljøer i praksis, givet deres forskellige udgangspunkter og rammer
2. at tilvejebringe viden om oplevede positive og/eller negative virkninger af mangfoldige læringsmiljøer fra forskellige aktørers perspektiv

Evalueringen vil desuden forholde sig til forhold med betydning for, hvordan mangfoldige læringsmiljøer omsættes i praksis og hvilke virkninger, der følger af skolernes arbejde med mangfoldige læringsmiljøer. Med udgangspunkt heri vil evalueringen pege på fremadrettede opmærksomhedspunkter.

Evalueringen beskæftiger sig derimod ikke med justeringerne af strukturen på specialundervisningsområdet, den ændrede ressourcetildelingsmodel eller forvaltningens arbejde med at understøtte udviklingen af mangfoldige læringsmiljøer på skolerne.

VORES LØSNINGSFORSLAG

Rambøll foreslår, at evalueringen gennemføres som en principfokuseret evaluering (uddybes på næste side). Designvalget tilvejebringer viden om forskellige praksisudmøntninger af mangfoldige læringsmiljøer på Svendborg Kommunes skoler samt oplevede virkninger heraf – positive såvel som negative.

Metodisk anvender vi et kvalitativt design med en 360-graders tilgang til at belyse omsætningen og virkningerne af mangfoldige læringsmiljøer fra alle involverede aktørers perspektiv (elever, lærere, ledelse og forældre). Således har evalueringen en kvalitativ, målgruppeorienteret tilgang, hvor vi kombinerer fokusgrupper, gruppeinterviews og enkeltinterviews for at inddrage perspektiver fra både elever, pædagogisk personale, skoleledelse, forældrerepræsentanter i skolebestyrelser samt pædagogiske konsulenter i PPR.

Vi gennemfører en evaluering, som vil sikre Svendborg Kommune nuanceret og praksisnær viden om, hvorvidt og hvordan kommunens skoler arbejder med mangfoldige læringsmiljøer, potentielle virkninger heraf samt forhold, som virker fremmende eller hæmmende for skolernes arbejde.

Evalueringen vil kunne bruges på flere niveauer – både til afrapportering til Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget, og til forvaltning og skoler, som vil kunne hente inspiration og læring til deres videre arbejde.

EVALUERINGSDESIGN

PRINCIPFOKUSERET EVALUERING*

I dette afsnit beskriver vi vores forslag til evalueringsdesign. På denne side beskrives den overordnede tilgang, og på de følgende sider udfoldes evalueringens faser samt aktiviteter og/eller formidlingsprodukter i hver fase.

PRINCIPFOKUSERET EVALUERING – HVAD OG HVORFOR?

I de senere år er der på flere velfærdsområder i Danmark såvel som internationalt sket en bevægelse væk fra nøje beskrevne og manualbaserede indsatser og metoder mod en mere principbaseret tilgang til praksisudvikling. Svendborg Kommunes overordnede ramme for arbejdet med mangfoldige læringsmiljøer er et godt eksempel på dette; dels beskrives det værdigrundlag, som skal give retning til udviklingen af den pædagogiske praksis på skolerne, dels formidles en klar ambition om, at flest muligt af eleverne forbliver i kommunens almene tilbud gennem deres skoletid. Samtidig undlader rammen at beskrive konkrete indsatser eller metoder, som skolerne forventes at implementere – hver skole skal finde sin egen vej til mangfoldige læringsmiljøer. Dette kalder på en evaluering, som kan rumme kompleksiteten og diversiteten i skolernes arbejde med mangfoldige læringsmiljøer. Her kommer principfokuseret evaluering ind i billedet.

I principfokuseret evaluering er det principperne, der er genstand for evaluering, og det er en central pointe, at principperne kan omsættes i praksis på forskellige måder. Af boksen til højre fremgår vores forslag til principper, som kan udledes af den overordnede ramme for mangfoldige læringsmiljøer. I denne type evaluering omhandler evalueringsspørgsmålene de involverede aktørers oplevelser af principperne, omsætning af principperne i praksis samt virkninger af principperne. Vi foreslår, at evalueringen af mangfoldige læringsmiljøer besvarer følgende spørgsmål:

1. Oplever ledelse, medarbejdere, elever og forældre principperne for mangfoldige læringsmiljøer som meningsfulde?
2. Hvordan omsætter skolerne principperne i den pædagogiske praksis?
3. Hvis principperne for mangfoldige læringsmiljøer omsættes i praksis, hvilke positive og/eller negative virkninger oplever ledelse, medarbejdere, elever og forældre så?

På tværs af evalueringsspørgsmålene (og særligt 2 og 3) vil det være relevant at undersøge forhold, som kan have betydning for hvordan principperne omsættes i praksis samt hvilke virkninger, der følger af skolernes arbejde med principperne. Det kan være forhold knyttet til ledelse, medarbejdernes kompetencer og kapacitetsopbygning, elevgruppens socioøkonomiske profil, kultur for sparring, fysiske rammer m.v.

PRINCIPPER FOR ARBEJDET MED MANGFOLDIGE LÆRINGSMILJØER I SVENDBORG KOMMUNE

- Alle børn og unge skal respekteres for det, de er, og det de kan.
- Alle børn og unge skal mødes med høje forventninger og passende udfordringer.
- Alle børn og unge skal være ligeværdige medlemmer af fællesskabet
- Mangfoldighed og diversitet er en ressource, der har værdi for alle i fællesskabet.

EVALUERINGSDESIGN

EVALUERINGENS FASER

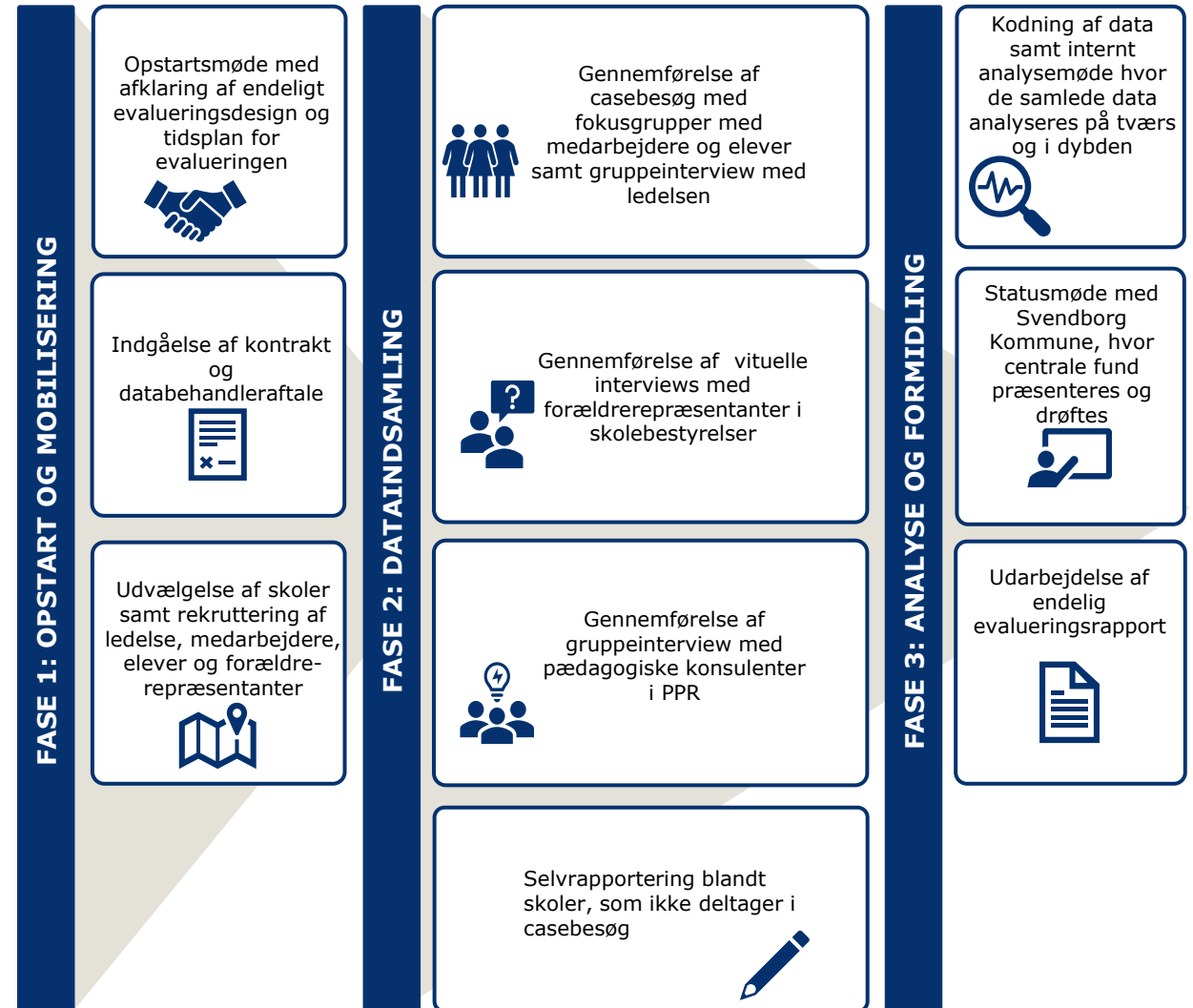
OM EVALUERINGENS FASER

Som det fremgår af figuren gennemføres evalueringen i tre faser. I **opstartsfasen (fase 1)** afklares det endelige evalueringsdesign samt tids- og aktivitetsplan for evalueringen.

Derefter begynder **evalueringens dataindsamlingsfase (fase 2)** med casebesøg på skoler, telefoninterviews med forældrerepræsentanter samt gruppeinterview med pædagogiske konsulenter fra PPR.

Evalueringen afsluttes med den endelige leverance i **analyse- og formidlingsfasen (fase 3)**. I denne fase analyseres det indsamlede data, og der udarbejdes en kort evalueringsrapport. Rambøll har i alle tre faser fokus på tæt og løbende inddragelse af Svendborg Kommune, så det sikres, at evalueringen møder vidensbehovene på politisk niveau, forvaltningsniveau såvel som på skoleniveau.

Rambøll forventer, at evalueringen kan gennemføres på 3 – 4 måneder, afhængig af omfanget af dataindsamlingen.

EVALUERINGSDESIGN

FASE 1: OPSTART OG MOBILISERING

For at sikre et fælles og kvalificeret afsæt indleder vi opgaveløsningen med en opstarts- og mobiliseringsfase, der dels har til formål at skabe rum til dialog og forventningsafstemning mellem Svendborg Kommune og Rambøll, dels at afklare det endelige evalueringsdesign.

OPSTARTS- OG ARBEJDSMØDE

Første fase indledes med et opstartsmøde mellem Svendborg Kommune og Rambøll, hvor Rambølls forslag til evalueringsdesign drøftes, kvalificeres og justeres, hvis dialogerne giver anledning hertil. Vi afstemmer ligeledes behovet for løbende kommunikation, samarbejde og koordinering i projektet, ligesom rekrutterings- og udvælgelsesstrategi til casebesøg og interviews drøftes og aftales.

INDGÅELSE AF DATABEHANDLERAFTALE

På baggrund af mødet udarbejder Rambøll et evt. justeret evalueringsdesign og en databehandlersaftale. Rambøll er eksperter indenfor korrekt håndtering af personoplysninger, og vi følger en række interne standardprocedurer, som sikrer, at vi lever op til gældende lovgivning (GDPR). Vi foreslår, at Svendborg Kommune er dataejer og overdrager relevante kontakt- og personoplysninger til Rambøll, der som databehandler varetager ansvaret for opbevaring og behandling af data.

FORBEHOLD VED NEDLUKNING COVID-19

Hvis skolerne og uddannelserne mod forventning lukker ned pga. COVID-19-situationen, foreslår vi at gennemføre virtuelle fokusgruppeinterviews med lærere. Eleverne vil blive tilbudt enten at deltage et individuelt telefoninterview, hvor der kan skabes et anonymt og fortroligt rum med interviewer på afstand, eller at deltage i et virtuelt fokusgruppeinterview, hvis de har lyst til dette.

FORSLAG TIL DAGSORDEN FOR OPSTART- OG ARBEJDSMØDE

1. Velkomst og præsentation af deltagere
2. Baggrund for opgaven
3. Gennemgang af evalueringsdesign (herunder gennemgang af risici)
4. Tids- og aktivitetsplan for opgaveløsningen, herunder datoer for statusmøder og leverancer.

REKRUTTERING OG UDVÆLGELSE

Som afslutning på opstartsfasen udvælges skoler til casebesøg. Skolerne udvælges i dialog med Svendborg Kommune med henblik på at sikre diversitet i forhold til skolernes udgangspunkt for at arbejde med mangfoldige læringsmiljøer.

På hver skole udvælges de elever, der deltager i fokusgruppen, fra samme klassetrin og i dialog med klasselæreren. Formålet med dette er at skabe et så trygt og jævnbyrdigt rum som muligt. Til fokusgrupper med medarbejdere udvælges på hver skole lærere og evt. pædagoger fra samme klasse- eller årgangsteam med henblik på at skabe et fælles og praksisnært fokus i gruppen. I udvælgelsen af det samlede antal skoler lægges der vægt på, at der på tværs af skoler udvælges elever og medarbejdere fra både indskoling, mellemtrin og udskoling.

På hver af de udvalgte skoler gennemføres følgende aktiviteter:

- Et gruppeinterview med ledelsen (skoleleder, ledere med ansvar for faglig og pædagogisk ledelse i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling samt evt. vejleder/ressourceperson)
- En fokusgruppe med 4-6 elever fra samme klasse/årgang.
- En fokusgruppe med klasse-/årgangsteam af lærere og evt. pædagoger tilknyttet de medvirkende elevers klasse/årgang.

EVALUERINGSDESIGN

FASE 2: DATAINDSAMLING

CASEBESØG PÅ FOLKESKOLER

Der gennemføres casebesøg på et antal udvalgte folkeskoler med almene undervisningstilbud i Svendborg Kommune. På hvert casebesøg gennemføres der et gruppeinterview med ledelsen, en fokusgruppe med pædagogisk personale og en fokusgruppe med elever på samme klassetrin.

GRUPPEINTERVIEW MED LEDELSEN

På hver af de udvalgte skoler afholdes et gruppeinterview med deltagelse af skoleleder, ledere med ansvar for faglig og pædagogisk ledelse i hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling samt vejleder/ressourceperson. Gruppeinterviewet vil tilvejebringe viden om ledelsens perspektiv på den overordnede ramme for mangfoldige læringsmiljøer, hvordan ledelsen understøtter skolens pædagogiske personale i at arbejde med mangfoldige læringsmiljøer, oplevede virkninger i forhold til eksempelvis trivsel og læring for alle elever samt medarbejdertilfredshed, samt drivkræfter og barrierer for at omsætte mangfoldige læringsmiljøer i praksis. Der afsættes en time til hvert gruppeinterview.

FOKUSGRUPPER MED PÆDAGOGISK PERSONALE

På hver skole afholdes en fokusgruppe med 3-6 medarbejdere (lærere og evt. pædagoger) fra samme klasse- eller årgangsteam. Formålet med fokusgruppen er at tilvejebringe viden om alle tre evalueringsspørgsmål fra det pædagogiske personales perspektiv, dog foreslår vi at lægge hovedvægten på spørgsmålet om hvordan mangfoldige læringsmiljøer omsættes i praksis. På denne måde vil fokusgrupperne med pædagogisk personale bidrage til at tegne nuancerede billeder af, hvordan man kan arbejde med mangfoldige læringsmiljøer i praksis. Fokusgrupperne struktureres efter en tematisk interviewguide med inddragelse øvelser. Formålet med øvelserne er at konkretisere deltageres svar og refleksioner over deres arbejde med mangfoldige læringsmiljøer, og dermed tilvejebringe viden tæt på praksis. Hver fokusgruppe vil have en varighed af halvdelen timer.

FOKUSGRUPPER MED ELEVER

Der gennemføres en fokusgruppe med 4-6 elever fra samme klasse/årgang på hver af de udvalgte skoler. Med henblik på at konkretisere og målrette dialogen med eleverne anvender vi stimulimateriale i form af alderstilpassede udsagnskort og/eller vignetter. Tilgangen anvendes som et metodisk greb til at opstille scenarier om mangfoldige læringsmiljøer, som eleverne kan forholde sig til og reagere på. Vi har god erfaring med at indsamle data blandt skoleelever via denne tilgang, hvor vi understøtter elevernes refleksion med konkrete eksempler, og giver dem mulighed for at byde ind med deres input på forskellig vis. Denne metode er også hensigtsmæssig, når man taler om potentielt følsomme emner, fordi eleverne kan forholde sig til andres historie og ad den vej bevæge sig mod egen / klassens historie. Undervejs i fokusgruppen stiller interviewer kognitive, uddybende spørgsmål for at få eleverne til at uddybe deres perspektiver. Brugen af udsagnskort og vignetter struktureres i en tematisk interviewguide, og materialet danner på denne måde rammen for et semistruktureret fokusgruppeinterview. Denne tilgang sikrer både struktur og en vis ensartethed på tværs af casebesøg på forskellige skoler, og samtidig åbner det op for nye perspektiver og pointer fra deltagerne. Fokusgrupper med elever vil have en varighed af halvdelen timer.

EKSEMPLER PÅ ØVELSER I FOKUSGRUPPER MED PÆDAGOGISK PERSONALE

Likert-skalaøvelser som udgangspunkt for det pædagogiske personales refleksion over deres arbejde med mangfoldige læringsmiljøer: Evalueringsspørgsmålet om, hvordan mangfoldige læringsmiljøer omsættes i praksis, afdækkes ved hjælp af en såkaldt likert-skalaøvelse, hvor hver deltager i fokusgruppen på en skala fra 1-5 skal forholde sig til i hvilken grad klasse- eller årgangsteamet omsætter principperne for mangfoldige læringsmiljøer i praksis. Den faciliterende konsulent opsætter plancher med skalaer fra 1 til 5 i rummet. For hvert princip skal hver deltager markere i hvilken grad teamet omsætter princippet i undervisningen. Herefter beder interviewer deltagerne om at begrunde deres placering på skalaen samt i fællesskab reflektere over teamets eventuelt forskellige vurderinger.

EKSEMPLER PÅ ØVELSER I FOKUSGRUPPER MED ELEVER

Udsagnskort og vignetter med historier om mangfoldige læringsmiljøer: For at få elevernes oplevelser i spil læser interviewer udsagn eller korte historier om mangfoldige læringsmiljøer op. Historierne kan både handle om positive og mere udfordrende aspekter af at gå i en klasse / på en skole med elever med mange forskellige behov. Efterfølgende beder interviewer eleverne om at forholde sig til historierne: Hvordan tror I, personer i historien, har det? Synes I, de handler rigtigt eller forkert, og hvorfor? Hvad ville I selv have gjort? Har I oplevet noget lignende i jeres klasse? Osv. Med afsæt i elevernes dialog om udsagnskort og vignetter, inviteres eleverne til at dele deres egne erfaringer med mangfoldige læringsmiljøer.

Udsagnskort og vignetter tilpasses til elevernes alder.

EVALUERINGSDESIGN

FASE 2: DATAINDSAMLING

VIRTUELLE INTERVIEWS MED FORÆLDREPRÆSENTANTER I SKOLEBESTYRELSE

Med henblik på at belyse forældrenes perspektiver på den overordnede ramme for mangfoldige læringsmiljøer samt skolernes arbejde med mangfoldige læringsmiljøer i praksis gennemføres interviews med forældrerepræsentanter i skolebestyrelser på de skoler, som også deltager i casebesøg. Hensigten med at interviewe forældre i skolebestyrelsen er, at disse forældre i kraft af deres deltagelse i bestyrelsen kan belyse et bredere forældreperspektiv end deres eget. Med andre ord forventes de at repræsentere en bredere gruppe forældre. For at give deltagerne større fleksibilitet i forhold til tidspunktet for interviewet, afholdes interviewene enten telefonisk eller via Microsoft Teams.

Hvert interview varer 45 minutter.

GRUPPEINTERVIEW MED PÆDAGOGISKE KONSULENTER I PPR

Endelig afholdes et gruppeinterview med de fire pædagogiske konsulenter i PPR. I kraft af deres konsultative virke på kommunens skoler har de pædagogiske konsulenter et tværgående blik på skolerne arbejde med den overordnede ramme for mangfoldige læringsmiljøer. Således kan de pædagogiske konsulenter bidrage med værdifuld viden om hvordan skolerne omsætter mangfoldige læringsmiljøer i praksis samt om forhold, som virker fremmende eller hæmmende for skolernes arbejde, eksempelvis det pædagogiske personales kompetencer, ledelsesinvolvering og kultur for sparring og praksisudvikling.

Der afsættes halvdelen timer til gruppeinterviewet.

SELVRAPPORTERING BLANDT SKOLER, SOM IKKE DELTAGER I CASEBESØG

Såfremt der ikke gennemføres casebesøg på samtlige grundskoler med almene undervisningstilbud i Svendborg Kommune, foreslår vi at gennemføre en form for selvrapportering blandt de resterende skoler. Formålet med selvrapporteringen vil være at indhente skolernes egne vurderinger og beskrivelser af, hvorvidt og hvordan de arbejder med at skabe mangfoldige læringsmiljøer.

Skolernes selvrapportering gennemføres ved hjælp af et refleksionsskema med tre typer af spørgsmål:

- **Vurdering** af i hvilken grad skolen arbejder med hvert princip for mangfoldige læringsmiljøer på en skala fra 1-5 (samme øvelse som i fokusgruppe med pædagogisk personale).
- **Begrundelse** af vurdering, som inkluderer underbyggende eksempler på hvordan skolen arbejder med mangfoldige læringsmiljøer i praksis.
- **Refleksion** over forhold, som enten fremmer eller hæmmer skolens arbejde med mangfoldige læringsmiljøer.

Selvrapporteringen udarbejdes i samarbejde mellem faglige ledere tilknyttet indskoling, mellemtrin og udskoling samt evt. 1-2 vejledere/ressourcepersoner.

Skolerne opfordres til at bruge ca. 2 timer inkl. forberedelse.

EVALUERINGSDESIGN

FASE 3: ANALYSE OG FORMIDLING

SYSTEMATISK BEARBEJDNING AF DATA

Det kvalitative datamateriale fra casebesøg, gruppeinterview med PPR og telefoninterviews med forældrerepræsentanter bearbejdes systematisk med udgangspunkt i en startkodeliste med overordnede temaer. Med afsæt i kodningen kondenseres hovedpointerne om skolernes arbejde med mangfoldige læringsmiljøer samt de forskellige aktørgruppers oplevelse af principperne for mangfoldige læringsmiljøer og deres virkninger.

Konkret anvender vi en analytisk tilgang i form af mønstergenkendelse, hvor der også er åbenhed for nye perspektiver, så den indledende kodeliste ikke bliver en spændetrøje i forhold til at identificere uforudsete nuancer og pointer, ligesom der vil være en særlig opmærksomhed på at identificere, i hvor høj grad de udledte pointer gør sig gældende på tværs eller er særligt relevante for skoler med særegne kendetegn og rammer, eksempelvis skolestørrelse, elevgruppens socioøkonomiske profil mv.

ANALYSEMØDE

Den tværgående analyse af det samlede datamateriale indledes på en fælles analysedag med deltagelse af alle evalueringsteamets konsulenter. Den tværgående analyse tager afsæt i en *collaborative content analysis*, hvor de forskellige datakilder analyses i dybden og på tværs via mønstergenkendelse, så det bliver muligt at se mønstre og resultater på tværs af data i forhold til evalueringens overordnede formål og de konkrete evalueringsspørgsmål.

Forud for workshopen gennemlæses kodningen af datamaterialet, så deltagerne har et fælles afsæt for at identificere og udlede særligt vigtige fund på tværs af evalueringens samlede datagrundlag.

STATUSMØDE MED SVENDBORG KOMMUNE

Kort efter analysemødet afholdes et statusmøde mellem Rambøll og Svendborg Kommune, hvor Rambøll præsenterer (foreløbige) centrale fund fra evalueringen til fælles drøftelse. Rambøll vil desuden præsentere et forslag til disposition for evalueringsrapporten, som Svendborg Kommune efterfølgende får mulighed for at kommentere og endelig godkende.

FORMIDLING

Rambøll udarbejder på baggrund af analysen en kort rapport, hvor resultaterne af evalueringen præsenteres. Rapporten vil også indeholde fremadrettede opmærksomhedspunkter til skoler og evt. forvaltningen. Rapporten holdes i et forholdsvis kort format på ca. 20 sider og i et letlæseligt sprog.

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL